

Актуальність застосування екстемпоральних гелів з метою лікування опіків

Пирлик Д.О., Ковальов В.В.

Кафедра технології ліків

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

volodyakw@gmail.com

Опіковий травматизм є важливою медичною і соціальною проблемою. Актуальність проблеми опіків визначається частотою їх отримання в побуті та на виробництві, в умовах катастроф мирного і воєнного часу, складністю патогенезу, високою інвалідизацією та летальністю.

Розширення асортименту готових лікарських засобів, екстемпоральна рецептура в Україні змінилася. Обсяг продукції, виготовленої в умовах аптеки, суттєво зменшився, багато суб'єктів господарювання відмовились від здійснення даного виду діяльності, розпочавши комерційну реалізацію препаратів. Натомість в Європі та США екстемпоральне виготовлення лікарських засобів тривалий час позиціонується як розробка препаратів для потреб кожного конкретного споживача.

Препарати, виготовлені в умовах аптеки, стають менш доступні для населення. Проте, найчастіше саме вони забезпечують індивідуальний підхід до проведення раціональної фармакотерапії кожного пацієнта, а інколи аналогів виготовлених в аптеках лікарських засобів просто не існує.

Сьогодні до багатьох суб'єктів господарювання нашої країни приходить розуміння важливості розвитку концепції «персональних лікарських засобів». Серед людей різного віку широко розповсюджені запальні захворювання опорно-рухового апарату, які супроводжуються тяжкими клінічними проявами, є причиною часткової, або повної втрати працездатності хворих.

Завданням сучасної фармації є забезпечення населення України ефективними лікарськими засобами для лікування, важливе місце серед яких займають лікарські форми, призначені для місцевого застосування, зокрема гелі. Дана лікарська форма здатна максимально забезпечувати концентрацію діючих речовин в осередку запального процесу впродовж певного часу, а вірогідність її побічної дії зводиться до мінімуму.

Переваги використання лікарських форм для місцевого застосування при симптоматичному лікуванні суглобовому та м'язовому болю:

- простота і безпека застосування;
- можливість вибору рівня penetрації;

- слабо виражену системну дію, як наслідок, — менша вираженість побічних ефектів, в першу чергу з боку шлунково-кишкового тракту;

- забезпечення високої концентрації діючих речовин у зоні нанесення препарату; - можливість поєднання в одному препараті декількох речовин, різних за механізмом і спрямованістю лікувального впливу;

- можливість пролонгованої дії.

В процесі лікування, пацієнту можуть зашкодити не тільки похибки дозування, але й наявність у складі готових лікарських засобів алергізуючих допоміжних речовин. Тому для нас постала проблема раціонального вибору гелеутворювачів для виготовлення екстемпоральних гелів.

Гелі гідрофільні — м'які лікарські форми для місцевого застосування, що готуються на селєвих основах і складаються з води, гідрофільного, змішаного або неводного розчинника та гідрофільного гелеутворювача.

Гідрофільні основи сумісні з багатьма активними речовинами, легко їх вивільняють із зовнішньої водної фази в тканини організму. За фізико-хімічними властивостями являють собою драглі ВМС (природних або синтетичних), гелі високодисперсних гідрофільних глин, нерозчинних та набухаючих у воді. Реологічні властивості гідрогелів залежать від молекулярної маси полімеру, міжмолекулярної взаємодії між макромолекулами, дисперсійним середовищем, температури та рН системи.

Таким чином, за етапність надання медичної допомоги, використання принципів стадійності і методів лікування застосування гелів при опіках дозволять знизити клінічні прояви та запобігти розвитку подальших ускладнень у постраждалих, що в кінцевому підсумку сприятиме більш ефективним результатам лікування і скороченню строків загоєння опікових ран.

Література:

1. М., 1972 — Т. 6; Перцев І.М., Котенко О.М., Чуєшов О.В., Халєєва Е.Л. Фармакологічні та біологічні аспекти мазей. — Х., 2003; Технологія.
2. Фармацевтичні та медико-біологічні аспекти ліків / І.М. Перцев, О.Х. Пімінов, М.М. Слободянюк та ін.; за ред. І.М. Перцева. — Він-ниця, 2007.
3. Георгиевский В.П., Комиссаренко Н.Ф., Дмитрук С.Е. Биологически активные вещества лекарственных растений. - Новосибирск: Наука. Сиб. отд-ние, 199
4. Державна Фармакопея України: введено в дію з 1 жовтня 2001 року / Державний департамент з контролю за якістю, безпекою та виробництвом лікарських засобів і виробів медичного призначення, Науково-експертний фармакопейний центр. — 1-е вид. — Харків : РІРЕГ, 2001. — 531 с.
5. Современное медикаментозное лечение ран .— Киев.— 2002.— 39 с.